

Sygn. akt VII U 1679/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 grudnia 2015 roku.

Sąd Okręgowy w Lublinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie: Przewodniczący: Sędzia S.O. Lucyna Stąsik-Żmudziak

Protokolant: st. sekretarz sąd. Małgorzata Gruza

po rozpoznaniu w dniu 3 grudnia 2015 roku w Lublinie

sprawy J. J. (1)

z udziałem płatnika (...) Sp. z o.o.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o ustalenie istnienia obowiązku ubezpieczenia społecznego

na skutek odwołania J. J. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

z dnia 1 lipca 2014 roku znak (...)

I. zmienia zaskarżoną decyzję i ustala, że J. J. (1) jako pracownik u płatnika składek (...) Sp. z o.o. podlega obowiązkowo ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu, wypadkowemu od 24 marca 2014 roku do 30 kwietnia 2014 roku;

II. zasądza radcy prawnemu M. K. od Skarbu Państwa (kasa Sądu Okręgowego w Lublinie) kwotę 73,80 (siedemdziesiąt trzy 80/100) złotych, obejmującą należny podatek od towarów i usług, tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt VII U 1679/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 1 lipca 2014 roku, nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1 i art. 13 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2013 roku, poz. 1442 z zm.) oraz art. 83 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks Cywilny stwierdził, że J. J. (1) jako pracownik u płatnika składek (...) Sp. z o.o. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu w okresie od dnia 24 marca 2014 roku do dnia 30 kwietnia 2014 roku. W uzasadnieniu organ rentowy podniósł, że takie okoliczności jak zgłoszenie J. J. (1) do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego w dniu 14 kwietnia 2014 roku po ustawowym terminie i po zaistnieniu wypadku przy pracy oraz brak dokumentów potwierdzających zatrudnienie wnioskodawcy uzasadniają ocenę umowy o pracę zawartej między płatnikiem składek i wnioskodawcą jako pozornej, której celem było skonstruowanie okoliczności świadczących o pozostawaniu w stosunku pracy aby uzyskać prawo do świadczeń z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (decyzja – k. 2 – 4 akt ZUS).

W odwołaniu J. J. (1) nie zgodził się ze wskazaną decyzją podnosząc, że w okresie od dnia 24 marca 2014 roku do dnia 30 marca 2014 roku pracował w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku cieśli zbrojarza przy budowie budynku handlowo – usługowego w L. przy ul. (...) polegającą na wykonywaniu szalunków (odwołanie – k. 2 – 3v. akt sądowych).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o jego oddalenie, podnosząc argumenty, które legły u podstaw zaskarżonej decyzji (odpowiedź na odwołanie – k. 23 – 24v. a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Zasadniczym przedmiotem działalności (...) Sp. z o.o. z siedzibą w L. jest realizacja robót budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków, budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej oraz specjalistyczne roboty budowlane. Działalność we wskazanym zakresie podmiot prowadzi od 26 października 2013 roku.

W dniu 24 marca 2014 roku J. J. (1) zawarł z (...) Sp. z o.o. z siedzibą w L., reprezentowaną przez prokurenta spółki (...), umowę o pracę na okres próbny począwszy od dnia 24 marca 2014 roku do dnia 30 kwietnia 2014 roku. Ofertę pracy ubezpieczony znalazł przeglądając ogłoszenia zamieszczone w prasie. W dniu zawarcia umowy o pracę z ubezpieczonym płatnik składek zatrudniał około 20 osób w charakterze pracowników budowlanych.

Umowa stanowiła podstawę zatrudnienia ubezpieczonego we wskazanym podmiocie na stanowisku cieśli – zbrojarza w pełnym wymiarze czasu pracy za wynagrodzeniem 1680 złotych brutto miesięcznie. W dniu zawarcia umowy o pracę skarżący został przeszkolony w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy przez Ł. S., który w podmiocie zatrudniającym zajmuje się nadzorowaniem prowadzonych robót, pozyskiwaniem zleceń, negocjowaniem umów, pozyskiwaniem oraz rozliczaniem zatrudnionych ludzi. Zarówno zawarcie umowy o pracę jak i przeszkolenie miało miejsce w siedzibie podmiotu zatrudniającego przy ul. (...) w L.. W dniu 24 marca 2014 roku zostało wydane ubezpieczonemu skierowanie na wstępne badania profilaktyczne, które miał sfinansować sam zatrudniany. Badania nie zostały przeprowadzone i skarżący nie przedłożył zaświadczenia o braku przeciwwskazań do wykonywania pracy określonej w umowie o pracę. Wyniki przeprowadzonej przez Państwową Inspekcję Pracy kontroli w dniach 10, 11 i 19 marca 2014 roku oraz 27, 29, i 30 maja 2014 roku wskazał na okoliczność nieposiadania przez pracowników zatrudnionych przez płatnika składek na podstawie umowy o pracę orzeczeń lekarskich z profilaktycznych wstępnych badań lekarskich stanowiących podstawę dopuszczenia do pracy na zajmowanym stanowisku.

Ubezpieczony rozpoczął świadczenie pracy w dniu podpisania umowy o pracę, tj. po otrzymaniu kserokopii dokumentu umowy pojechał na teren budowy przy ul. (...) w L. gdzie podmiot zatrudniający realizował budowę budynku handlowo – usługowego. Jako cieśla – zbrojarza zajmował się montowaniem szalunków systemowych, takich jak ściany, słupy, schody oraz betonowaniem. Pracę świadczył od godziny 7.00 do godziny 15.00 ale zdarzała się konieczność dłuższego jej świadczenie o 2 lub 3 godziny. Pracował we własnym ubraniu i oprócz kasku i rękawiczek, które wydał Ł. S., nie otrzymał środków ochrony. Podlegał Ł. S., który nadzorował wykonywane prace budowlane oraz kierownikowi budowy Z. G., odpowiedzialnemu za codzienny nadzór na pracownikami i za dopuszczanie do pracy oraz kontrolowanie obecności pracowników. Zgodnie z przyjętą praktyką nie była prowadzona lista obecności, jednakże kierownik budowy zapisywał dane dotyczące obecności i wymiaru godzin świadczonej przez pracowników pracy. Na wskazanych warunkach ubezpieczony świadczył pracę w okresie od dnia 23 marca 2014 roku do dnia 14 kwietnia 2014 roku.

W dniu 14 kwietnia 2014 roku doszło do wypadku przy pracy z udziałem ubezpieczonego. Około godziny 16.40 skarżący otrzymał polecenie udzielenia pomocy innym pracownikom przy ustawieniu szalunku systemowego. W celu wykonania polecenia ubezpieczony wspinał się po zewnętrznej stronie budynku po ożebrowaniu szalunku. Trzymając jedną ręką za drut zbrojeniowy wystający nad szalunkiem pomagał w odbiorze ładunku. Ładunek był podawany przez żuraw wieżowy i zawierał kilka belek (...) o długości około 3 metrów i wadze około 15 kilogramów. W pewnym momencie ładunek utracił stabilny ruch i gwałtownie uderzył J. J. (1) w barak w następstwie czego ubezpieczony osunął się z rusztowania i upadł z wysokości około 7 metrów na ziemię na dół wykopu. W związku ze zdarzeniem

wezvano karetkę pogotowia, którą odwiozło skarżącego do szpitala gdzie ubezpieczony dowiedział się że w bazie danych Narodowego Funduszu Zdrowia figuruje jako osoba nieubezpieczona zdrowotnie. Po zdarzeniu z dnia 14 kwietnia 2014 roku ubezpieczony nie powrócił do pracy.

Zgłoszenia skarżącego do ubezpieczeń w dniu 14 kwietnia 2014 roku o godzinie 19.56 dokonał zatrudniona przez płatnika składek na podstawie umowy cywilnoprawnej B. S., która w ramach tej umowy zajmuje się między innymi sporządzaniem projektów umów o pracę na podstawie przedłożonych jej dokumentów oraz zgłaszaniem zatrudnianych pracowników do ubezpieczeń społecznych.

Po wypadku J. J. (2), siostra ubezpieczonego skontaktowała się z pracodawcą w związku z uzyskaną w szpitalu informacją o braku ubezpieczenia zdrowotnego skarżącego. 15 kwietnia 2014 roku pojechała na budowę przy ul. (...) w L., rozmawiała z kierownikiem budowy oraz Ł. S., informując o sytuacji skarżącego w zakresie ubezpieczenia zdrowotnego. Ł. S. poinformował, że J. J. (1) został zgłoszony do ubezpieczeń. O tym w którym momencie nastąpiło zgłoszenie do ubezpieczeń dowiedział się skarżący po otrzymaniu decyzji w której organ rentowy odmawiał prawa do zasiłku chorobowego.

Płatnik składek dokonywał wypłaty wynagrodzenia zatrudnionym pracownikom do dnia 15 dnia miesiąca z dołu. Podmiot zatrudniający dokonał wypłaty wynagrodzenia na rzecz ubezpieczonego za okres od dnia 23 marca 2014 roku do dnia 31 marca 2014 roku w wysokości 304,94 złotych oraz za okres od dnia 1 kwietnia 2014 roku do dnia 30 kwietnia 2014 roku w wysokości 926,48 złotych. Wynagrodzenie za okres pracy w marcu 2014 roku w dniu 15 kwietnia 2014 roku na podstawie pisemnego upoważnienia, a za okres kwietnia 2014 roku w maju tego roku odebrała siostra ubezpieczonego. W dniu 15 kwietnia 2014 roku podpisała ona również wykaz godzin przepracowanych przez skarżącego. Wskazane wynagrodzenie przekazał jak również przedłożył do podpisu wykaz przepracowanych godzin Ł. S..

Umowa uległa rozwiązaniu z upływem czasu, na który była zawarta, tj. z dniem 30 kwietnia 2014 roku.

(protokół kontroli – k. – 14 – 22 a.s.; umowa o pracę, karta szkolenia wstępnego w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy, świadectwo pracy, listy płac - k – 31 a.s.; wydruk z KRS – k. – 72 – 74v. a.s.; protokół ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy – k. 6 – 7v. a.ZUS; uzasadnienie decyzji – k. 2v. a.ZUS; zeznania J. J. (1) – k. 63v. – 64v., 108, 121v. – 122 a.s.; zeznania prokurenta L. M. reprezentującego zainteresowanego płatnika składek – k. 64v. – 65v. a.s.; zeznania świadka Ł. S. – k. 66 – 66v. a.s.; zeznania świadka J. J. (2) – k. 67 a.s.; zeznania B. S. – k. 89 – 90 a.s.; zeznania świadka E. B. – k. 106v. – 107v.a.s.; zeznania świadka P. W. – k. 107v. – 108 a.s.)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o powołane dowody z dokumentów. Ich autentyczność w toku procesu nie była kwestionowana przez strony. Ich forma oraz treść nie wzbudziła ponadto wątpliwości co do ich autentyczności z urzędu, wobec czego zostały one uznane za wiarygodne w całości i jako takie stanowiły pełnowartościowe źródło informacji o okolicznościach faktycznych w sprawie. Nadto Sąd ustalił stan faktyczny w oparciu o zeznania ubezpieczonego oraz reprezentanta zainteresowanego oraz powołanych świadków Ł. S., J. J. (2), B. S., E. B. oraz P. W., którym dano wiarę w całości. Ich zeznania są logiczne, wzajemnie się uzupełniają oraz korelują z treścią dokumentacji znajdującej się w aktach sprawy i aktach organu rentowego. Nadto organ rentowy nie podniósł żadnych okoliczności, które poddawałby w wątpliwość zeznania świadków. Również Sąd nie stwierdził podstaw do kwestionowania ich wiarygodności w zakresie dokonanych ustaleń. W ocenie Sądu szczególnie istotne dla ustalenia okoliczności mających znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy miały zeznania świadków dotyczące świadczenia przez ubezpieczonego pracy przed dniem wypadku przy pracy, tj. przed dniem 14 kwietnia 2014 roku.

Świadek Ł. S., który u płatnika składek zajmował się nadzorowaniem wykonywania prac budowlanych zeznał, że ubezpieczony pracował jako cieśla – szalunkowy na budowie przy ul. (...) w L. przed dniem wypadku przy pracy, jednocześnie wskazując nie wiem jak długo to trwało. Świadek J. J. (2), siostra skarżącego zeznała, że przed dniem 14 kwietnia 2014 roku ubezpieczony dojeżdżał do pracy na ul. (...). Świadek E. B. zeznał, że poznał skarżącego w marcu 2014 roku podczas ich wspólnej pracy na budowie budynku handlowo – usługowego przy ul. (...) w L. i że od marca ubezpieczony pracował aż do dnia wypadku przy pracy. Natomiast świadek P. W. zeznał, że skarżący rozpoczął

pracę już po jego zatrudnieniu w marcu 2014 roku na budowie jako cieśla a następnie uległ wypadkowi. Jednocześnie wskazał, że nie pamięta dokładnych dat, jednakże z treści zeznań wynika, iż w pamięci świadka okoliczność rozpoczęcia pracy przez ubezpieczonego u płatnika składek oraz wypadku przy pracy jakiemu uległ skarżący w dniu 14 kwietnia 2014 roku nie są osadzone w realiach czasowych tego samego dnia. Wskazane zeznania korespondują z zeznaniami ubezpieczonego, który wskazał, że świadczenie pracy rozpoczął już w dniu 24 marca 2014 roku, tj. w dniu podpisania umowy, co miało miejsce do dnia 14 kwietnia 2014 roku.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie J. J. (1) jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

Istota sporu, biorąc pod uwagę treść zaskarżonej decyzji oraz odwołania, sprowadzała się do oceny czy zawarta między ubezpieczonym a zainteresowanym umowa o pracę z dnia 24 marca 2014 roku, kreująca stosunek pracy od tego dnia, miała charakter pozorny w rozumieniu art. 83 § 1 k.c.

Zgodnie z utrwalonym w orzecznictwie poglądem pozorność umowy wzajemnej w rozumieniu art. 83 § 1 k.c. występuje wówczas, gdy strony umowy składając oświadczenia woli nie zamierzają osiągnąć skutków, jakie prawo wiąże z wykonywaniem tej umowy. W odniesieniu do umowy o pracę oświadczenia te zawierają określone w art. 22 k.p. elementy umowy o pracę, tj. zobowiązanie pracownika do wykonywania pracy i zobowiązanie pracodawcy do wypłacania wynagrodzenia, natomiast ich pozorność polega na tym, że strony nie zamierzają osiągnąć skutków wynikających z umowy o pracę. Istotne jest dla potrzeb oceny danego zdarzenia jako będącego źródłem pozorności umowy o pracę aby przy składaniu oświadczeń obie strony miały świadomość, że osoba określona w umowie jako pracownik nie będzie świadczyć pracy, a osoba figurująca jako pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2005 roku, sygn. II UK 321/04).

W ustalonym stanie faktycznym sprawy wskazane cechy pozorności umowy o pracę, wbrew stanowisku organu rentowego wyrażonym w zaskarżonej decyzji, się nie ziściły. Ubezpieczona bowiem świadczyła pracę w okresie od dnia 28 listopada 2013 roku do dnia 15 lutego 2014 roku na rzecz płatnika, a pracodawca z tej pracy korzystał i wypłacał za nią wynagrodzenie.

W uzasadnieniu organ rentowy podniósł, że taka okoliczność jak brak dokumentów potwierdzających zatrudnienie wnioskodawcy uzasadniały ocenę umowy o pracę zawartej między płatnikiem składek i wnioskodawcą jako pozornej, której celem było skonstruowanie okoliczności świadczących o pozostawaniu w stosunku pracy aby uzyskać prawo do świadczeń z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Tymczasem jak wynika z poczynionych ustaleń ubezpieczony w okresie od dnia 24 marca 2014 roku do dnia 14 kwietnia 2014 roku świadczył pracę na rzecz pracodawcy (...) Sp. z o.o. z siedzibą w L. na budowie budynku usługowo – handlowego przy ul. (...) w L.. Pracę na stanowisku cieśli – zbrojarza pracodawca odbierał a za okres jej świadczenia wypłacił wynagrodzenie. Z tych względów mając na uwadze wypracowany w orzecznictwie pogląd, który Sąd orzekający w pełni podziela, wyłączone było w realiach rozpoznawanej sprawy wynikających z poczynionych ustaleń, wbrew stanowisku organu rentowego, przyjęcie pozorności oświadczeń woli stron stosunku pracy o zawarciu umowy o pracę, w sytuacji gdy pracownik faktycznie podjął umówioną pracę i świadczył ją w ramach stosunku pracy, a pracodawca świadczenie to przyjmował, wypłacając wynagrodzenie (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2001 roku, sygn. II UKN 258/00).

W ocenie Sądu bez znaczenia dla oceny żądania odwołania pozostaje podniesiona przez organ rentowy w uzasadnieniu zaskarżonej okoliczność zgłoszenia J. J. (1) do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego w dniu 14 kwietnia 2014 roku po ustawowym terminie dla dokonania tej czynności i po zaistnieniu wypadku przy pracy. Wskazana okoliczność w realiach sprawy gdzie ustalono rzeczywiste świadczenie pracy przez ubezpieczonego w okresie od dnia zawarcia umowy do dnia wypadku nie może w żadnej mierze usprawiedliwiać oceny zawartej umowy jako pozornej. Co najwyżej stanowi dowód na nienależyte wykonanie przez płatnika składek obciążających go obowiązków w tym zakresie, co jednak nie może wywoływać negatywnych konsekwencji dla skarżącego w zakresie objęcia ubezpieczeniami.

A zatem ustalenie, że umowa o pracę z dnia 24 marca 2014 roku, zawarta pomiędzy J. J. (1) a (...) Sp. z o.o. z siedzibą w L., reprezentowaną przez prokurenta spółki (...), nie miała charakteru pozornego, skutkuje wyłączeniem możliwości uznania jej za umowę nieważną i nie stanowiącą tytułu do obowiązkowych ubezpieczeń emerytalnego, rentowych, chorobowego i wypadkowego, wobec czego zaskarżoną decyzję stwierdzającą, że J. J. (1) jako pracownik u płatnika składek (...) Sp. z o.o. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu w okresie od dnia 24 marca 2014 roku do dnia 30 kwietnia 2014 roku, należało uznać za niezasadną.

Z tych względów Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję i na mocy wyżej wskazanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.